

El Punt
dimarts, 27 de maig de 2008
Opinió

XAVIER SERRA BESALÚ.
Professor de filosofia a l'IES Illa de Rodes (Roses)

Cerco la citació exacta de l'expressió einsteniana: «Only two things are infinite, the universe and...» Saben com acaba? Doncs bé, això té a veure □ encara que els sembli increïble□ amb les modificacions del nou batxillerat, de les quals es va fer ressò El Punt ahir dilluns, 26 de maig.

Hi ha preocupació social pel nivell dels nostres alumnes quan arriben a la Universitat. Tots sabem que □ en començar el curs□ a força escoles superiors i en algunes facultats els fan fer un «semestre zero» per a posar remei a les insuficiències amb què els reben. Sol succeir a enginyeries, medicina, arquitectura i similars. Això □ i l'alarma social del PISA□ deu haver condicionat les autoritats acadèmiques a dedicar més temps de batxillerat a les matèries anomenades «de modalitat», les especialitzades. L'opinió pública «fa por» i empeny a fer canvis. Però, se'ls han pensat prou bé?

La nostra administració educativa ha concretat el decret estatal 1467/2007 en un projecte que s'hauria d'aplicar des de setembre. Presenta diferents problemàtiques i algunes són ara a la premsa i al carrer. Pel que fa a la distribució horària, s'ha aplicat una senzilla fórmula matemàtica: la 16/14. Sembla un dogma, un «nombre perfecte»: encabeix les 30 hores lectives setmanals. Les 16 són les de matèries de modalitat o d'optatives i la resta, per les assignatures troncales comunes. Qui els ho havia de dir, per exemple, als de cultura audiovisual, anàlisi musical, història de l'art o grec II que tindrien un 33% més de temps de classe? Els ha tocat la loteria gràcies a les matemàtiques, la física, etc., on no s'assoleixen els objectius. Ara, caldrà que ho facin bé, perquè si no, no sé què més es poden menjar. En lloc d'analitzar on s'errava, se'ls dona més temps lectiu. El full d'Excel té una cel·la bloquejada a 30: que es barallin les altres assignatures amb les 14 que queden. Es retallen matèries clau, instrumentals, com ara les llengües i la filosofia. Sembla una decisió política, no pedagògica.

Traduït al llenguatge de l'aula, de la vida real: una assignatura de dues hores vol dir fer-la una maria (la utopia d'unes impossibles 70 hores en tot un curs). Ja tenim l'experiència a l'ESO: sense dotació horària difícilment pots proposarte cap objectiu seriós, la continuïtat desapareix, etc.

Alguns han anat exposant, amb serenitat i arguments, la importància de fer bé la filosofia, a primer i a segon. Mentrestant els sindicats han «negociat» unes hores per als de filosofia en forma de «psicologia i sociologia», una optativa d'oferta obligatòria. Amb tot, l'essència del problema no és què farem els professors sinó que rau en l'opció pedagògica escollida. I el que ja és allò que en castellà es diu el colmo és que, des de Madrid, hagin imposat dues hores de «ciències per al món contemporani», matèria de la qual, a hores d'ara, no hi ha ni llibres ni se sap a quins docents atorgar-les: hauria anat molt millor preveure'n quatre de filosofia, home!

La filosofia té —per als batxillers— una funció clau: integració del mètode científic, correcció en el raonament, anàlisi crítica i reflexiva en tots els àmbits de la realitat. Epicur ja ho recomanava a Meneceu: «Salut! Que ningú, pel fet de ser jove no dubti a filosofar.» La filosofia ha de seguir sent sòlida, prestigiosa. Oi que ningú s'imagina que trossegem la física i en fem una maria? Ens hi rebel·laríem! Els professors dels nostres IES expliquen bé tota la filosofia: lògica, epistemologia, cosmologia, antropologia, metafísiques, ètica, filosofia social i política, etc.

En una situació semblant, el maig del 2001, els diputats catalans en protegiren les tres hores setmanals aprovant que, «en el batxillerat, com a matèria comuna, la filosofia palesa els vincles entre els diferents àmbits de coneixement, en la seva doble dimensió cultural, la humanística i la científica» (Resolució 951/VI). Algunes autonomies ja han decidit atorgar-li aquesta dedicació horària. Podríem repensar-ho, aquí? Probablement es podria esperar per introduir aquests canvis que poden tornar-se nefastos.

Els professionals de la docència som sempre dòcils a les indicacions del govern. Sabem que, com Sòcrates, cal respectar les lleis de la polis. De fet, ell hi va deixar la pell. Amb tot, mirem de salvar la filosofia i deixem de fer zàping en temes d'educació! Tots volem ciutadans assenyats i il·lustrats, per a poder evitar així aquell final àcid d'Einstein sobre els dos infinits: «(...) the universe and human stupidity, and I'm not sure about the former».